

**Ne felejtse el, hogy a vázlatot és a fogalmakat, évszámokat
bele kell írni a füzetbe!**

Vázlat

Az államalapítás

Géza fejedelem

1). Géza fejedelem megerősítette a hatalmát.

Békére törekedett a saját fejedelemségében és a szomszédaival is.

Békét kötött I. Ottó császárral **973-ban Quedlinburgban**.

Ehhez főként **két eszközt használt: a házasságkötést, és a keresztény hitre térítést.**

Saját házasságával a belső békét biztosította: feleségül vette az erdélyi törzsfőlányát, **Saroltot**.

Fiának pedig **Gizella** német hercegnőt kérte feleségül, akivel térítő papok (**ciszterciták**) és lovagok érkeztek az országba.

2). Géza hozzákezdett a magyarok keresztény hitre térítéséhez.

Fiát, **Vajkot** is megkereszteltette, aki a keresztségben az István nevet kapta.

Bencés szerzetesek letelepedését segítette elő **Pannonhalmán**.

A koronázott király

3). Géza halálával a fejedelmi hatalom Istvánra szállt 997-ben.

Ekkor még nem volt egyértelmű, hogy a fejedelem hatalmát fia öröklí.

Az ősi szokások szerint ugyanis a legidősebb férfirokon, Koppány követte volna Gézát a trónon.

Végül **István győzött**, és ellenfelei elrettentéséül négyfelé vágta a csatában elesett Koppány testét.

4). Ezt követően István a magyar királyság létrehozásán fáradozott.

A korabeli szokások szerint ehhez meg kellett koronáztatnia magát.

Valószínű, hogy a [német-római] császár kegyéből és biztatására, **koronát és áldást a pápától kapott.**

Az ünnepélyes szertartást 1000-ben, karácsonykor tartották.

(Vagy, 1001. január 1-én történt.)

Ezzel István keresztény király lett, népét az európai népek közösségébe emelte.

5). István király Magyarországot uralkodása végére nyugati mintájú királysággá szervezte.

Az európai uralkodókhoz hasonlóan **törvényeket hozott, pénzt veretett.**

Kialakította az államszervezetet, kiépítette a keresztény egyházat.

Megyék, ispánságok, püspökségek

6). Gondoskodnia kellett a királyi birtokok irányításáról.

Emellett királyként az ő kötelessége volt az ország területének védelme és az **igazságszolgáltatás.**

E feladatok megoldására István király kettős szervezetet hozott létre.

Saját **birtokain várispánságokat szervezett.**

Ezek a várhoz tartozó birtokot és az ott élő várnépeket irányították.

A várnépek békeidőben a földeket művelték, de ha kellett, akkor katonáskodtak is.

István király nyugati mintára vár megyéket hozott létre.

A vármegye élén az **ispán** állt. Ő képviselte a királyt, bíráskodott.

Ugyanakkor ő irányította a katonáskodó várnépet.

7). A vármegyerendszerre épült rá az egyházi szervezet.

István király uralkodása alatt valószínűleg **tíz püspökséget alapított.**

Az egyházszervezésben a legfontosabb eredmény az önálló **esztergomi érsekség** létrehozása volt.

8). Az egyház a király hatalmának támasza volt.

István ezért adományokkal támogatta az egyházat, **előírta a tized fizetését, és azt, hogy minden tíz falu építsen egy templomot.**

Törvényben kötelezett mindenkit a vasárnapi templomba járásra is.

Fogalmak – Évszámok

Géza – magyar fejedelem a X. században;

Vajk (István) apja.

Sarolt – Géza fejedelem felesége, István édesanyja.

Boldog Gizella – bajor hercegnő, Szent István király felesége,
az első magyar királyné.

973 – Géza fejedelem követeket küld I. Ottó német-római császárhoz
a béke kötés miatt;
felajánlja, hogy Ő és a magyarság is áttér a keresztény hitre;
felhagy a nomád életmóddal és letelepszik a magyarság.

ciszterciták – bajor szerzetesrend, akik Gizellával jönnek „hazánkban”;
a pogány magyarokat segítik keresztény hitre téríteni és
megtanítják őket a földművelésre, növénytermesztésre.

Vajk – István király születési (pogány) neve.

Pannonhalma – Géza által alapított Bencés szerzetesrend apátsága.

997 – Géza fejedelem halála;
István lesz a magyarok fejedelme.

Koppány – Géza testvére, István nagybátyja, pogány és nem akarja
elfogadni a kereszténységet.

**1000 /1001/-1038 – I. / Szent / István az első magyar király;
az államalapító.**

**ispán – a király megbízottja a vármegyékben;
betartatja a törvényeket;
beszedi az adókat;
bíráskodik, ha a király nincs jele;
az uralkodó parancsára hadba vezeti a vármegye katonaságát;
önállóan viszont nem indíthat háborút, támadást.**

**várjobbágyok – a vármegye katonasága, akikre épült az Árpádkor
hadszervezete.**